

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
PROVINSIALE EKSAMEN
NOVEMBER 2021
GRAAD 11

REKENINGKUNDE
(VRAESTEL 2)

TYD: 2 uur

PUNTE: 150

11 bladsye + 1 formuleblad en 'n antwoordboek van 10 bladsye

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDBOEK word voorsien waarin ALLE vrae beantwoord moet word.
3. 'n FORMULEBLAD vir die finansiële aanwysers word voorsien aan die agterkant van die vraestel. Jy kan dit gebruik indien nodig.
4. Wys ALLE bewerkings om deelpunte te verdien.
5. Jy mag 'n nie-programeerbare sakrekenaar gebruik.
6. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
7. Waar van toepassing, moet alle berekenings tot EEN desimaalpunt gegee word.
8. Skryf netjies en leesbaar.
9. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer die vraestel beantwoord word. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	TYD IN MINUTE
1	Versoenings	40	32 minute
2	Koste Rekeningkunde	40	32 minute
3	BTW en Voorraadstelsels	30	24 minute
4	Kontantbegrotings en Geprojekteerde Inkomstestaat	40	32 minute
TOTAAL		150	120 minute

VRAAG 1: VERSOENINGS**(40 punte; 32 minute)****1.1 BANKVERSOENING****GEVRA:**

Bestudeer die inligting uit die rekeningkundige rekords van Sahara Handelaars en voltooi die volgende instruksies.

- 1.1.1 Voltooi die Bankrekening in die Algemene Grootboek deur die nodige inskrywings direk in die Bankrekening te maak
NOTA: FOLIOS WORD NIE VEREIS NIE (16)
- 1.1.2 Stel die Bankversoeningstaat op 30 November 2021 op. (8)
- 1.1.3 Verduidelik kortliks wat die doel is om bankversoening te doen. (2)
- 1.1.4 Noem TWEE interne beheermaatreëls wat 'n onderneming kan implementeer om die kontant in die onderneming te beheer. (2)

INLIGTING:

Die boekhouer van Sahara Handelaars het die Bankstaat wat van FNB gedurende November 2021 ontvang is, met die Bankversoeningstaat van Oktober 2021 en die Kontantjoernale vir November 2021 vergelyk, en het die volgende verskille gevind:

- i. Die Bankrekening in die Algemene Grootboek het 'n ongunstige voorlopige saldo van R9 228 getoon, terwyl die Bankstaat 'n ongunstige saldo van R16 768 op 30 November 2021 toon.
- ii. 'n Deposito van R2 190 ontvang op 25 November vir verkope was in die Kontantontvangstejoernaal aangeteken as R2 910.
- iii. 'n Debiteur, T. Rhino, het R1 000 oor met EFO direk in die Bankrekening van Sahara Handelaars betaal ter vereffening van sy rekening van R1 100.
- iv. Die jaarlikse versekeringspremie van die eienaar se persoonlike voertuig was met 'n debietorder betaal, R1 440.
- v. Bankkoste van R80 en rente gehef op die debietsaldo, R60 verskyn slegs op die Bankstaat.
- vi. 'n EFO vir R5 820 wat betaal is vir die aankoop van handelsvoorraad verskyn as R5 280 in die betrokke joernaal. Na 'n ondersoek is daar vasgestel dat die boekhouer die bedrag verkeerd aangeteken het.

- vii. 'n Deposito van R4 190 gemaak deur S. Cheetah vir die kantoor spasie wat deur hulle van Sahara Handelaars gehuur word, is op die Bankstaat as R4 290 aangeteken. Die bedrag is korrek aangeteken in die KOJ.
- viii. Die Bank het Sahara Handelaars se rekening verkeerdelik gedebiteer met rente van R7 000 in plaas van R700.
- ix. Die volgende inligting in die November 2021 Kontantjoernale verskyn nie op die Bankstaat vir November 2021 nie:
 - Uitstaande deposito, R6 000
 - EFO 333 vir R6 500 vir die betaling van 'n krediteur, WW Winkels.

1.2 KREDITEUREVERSOENING

'n Rekeningstaat ontvang van 'n krediteur, Green Apple Kie. op 31 Oktober 2021, dui aan dat Fresh Fruit Mart hulle R14 530 skuld. Volgens die Krediteuregrootboek van Fresh Fruit Mart, die bedrag verskuldig aan Green Apple Kie. is R13 789.

GEVRA:

- 1.2.1 Gebruik die tabel wat in jou ANTWOORDBOEK voorsien is, om die verskille tussen die Krediteurestaat en die Krediteuregrootboek van die besigheid te VERSOEN. (8)
- 1.2.2 'n Interne ouditeur van Fresh Fruit Mart het ontdek dat goedere ter waarde van R6 500 wat by PK Stores bestel is, nie by die besigheid afgelewer is nie. 'n Ondersoek het aan die lig gebring dat die persoon wat in beheer van die bestellings en ontvangs van die goedere is, dit vir sy persoonlike gebruik bestel het.
 - a. Watter stappe moet deur die bestuur teen hierdie persoon geneem word? Verskaf TWEE punte. (2)
 - b. Verskaf TWEE interne beheermaatreëls wat toegepas moet word om te voorkom dat dit weer gebeur. (2)

INLIGTING:

Na 'n ondersoek het die volgende aan die lig gekom:

- a. 'n EFO wat aan Green Apple Kie. gemaak is, is nie betyds ontvang om 'n afslag toe te laat nie. Fresh Fruit Mart het aangeneem dat hulle die afslag van R450 sal ontvang, en het dit so in die boeke aangeteken.
- b. Goedere met 'n waarde van R980, teruggestuur aan Green Apple Kie. was in die Krediteurestaat aangeteken as R890.
- c. 'n Faktuur wat ontvang is vir goedere aangekoop vanaf Green Apples Kie. vir R700, was verkeerdlik in die Krediteurgrootboek van Fresh Fruit Mart as 'n debietnota aangeteken.
- d. Die Krediteurestaat wat ontvang is toon rente op die agterstallige rekening van R251. Daar is geen inskrywing in die Krediteurgrootboek van Fresh Fruit Mart vir die transaksie gemaak nie.
- e. Die volgende transaksies het plaasgevind nadat die Krediteurestaat reeds gedruk is, en per e-pos aan Fresh Fruit Mart gestuur is:
 - 'n Faktuur vir R3 400 vir goedere gekoop op 29 Oktober 2021
 - 'n EFO vir R1 950, gemaak as gedeeltelike betaling van die rekening op 30 Oktober 2021

[40]**VRAAG 2: KOSTE REKENINGKUNDE****(40 punte; 32 minute)****2.1 PURPLE GIRLS FACE MASK VERVAARDIGERS****GEVRA:**

Gebruik die inligting geneem uit die rekeningkundige rekords van Purple Girls Face Mask Vervaardigers, 'n onderneming wat herbruikbare geparfumeerde gesigsmaskers vervaardig om:

- 2.1.1 Die grondstowwe uitgereik vir produksie 2021 te bereken (6)
- 2.1.2 Die volgende rekeninge in die Algemene Grootboek voor te berei
 - a. Fabrieksbokoste (14)
 - b. Goedere in bewerking voorraad (9)

NOTA: FOLIOS WORD NIE VEREIS NIE.

INLIGTING:

A. Die volgende saldos verskyn in die boeke van Purple Girls Face Mask Vervaardigers:

	30 September 2021	01 Oktober 2020
Direkte/Grondstofvoorraad	25 000	53 000
Goedere in bewerking voorraad	76 000	38 000
Indirekte materiaal voorraad	5 500	5 200

B. Transaksies vir die jaar:

Grondstofvoorraad aangekoop gedurende die jaar	720 000
Vraggeld op aankope van Grondstofvoorraad	15 400
Fabrieksonderhoud betaal	68 400
Advertensie betaal	23 500
Fabriekshuur betaal	46 700
Water en elektrisiteit betaal	78 400
Indirekte materiaal aangekoop	49 000
Diverse uitgawes betaal	12 300
Fabrieksvoorman se salaris	85 850
Kantoor assistent se salaris vir die jaar	136 750

C. Addisionele Inligting:

- Die totale direkte arbeidskoste vir die jaar bedra R847 650.
- Ingesluit in die bedrag van die grondstofvoorraad is goedere wat nie bestel is nie en daarom is dit teruggestuur aan die verskaffer, R5 000.
- Water en elektrisiteit en huur word verdeel tussen die drie departemente volgens die vloerspasie wat elkeen beslaan:
 - Fabriek 400 vierkante meter
 - Kantoor 380 vierkante meter
 - Verkoopsafdeling 220 vierkante meter
- Waardevermindering vir die jaar:
 - Kantoortoerusting, R12 500
 - Fabrieksmasjinerie, R22 800
- Diverse uitgawes moet in die verhouding 3 : 2 : 1 verdeel word tussen die fabriek, kantoor en verkoopsafdeling, onderskeidelik.

2.2 HANDSAN VERVAARDIGERS

Handsan Vervaardigers vervaardig handreinigers en ander hand skoonmaak produkte. Die onderneming is vroeg in 2020 geopen nadat die behoefte na hierdie produkte al hoe meer algemeen geword het. Die onderstaande inligting is geneem uit die rekords vir die finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2021.

GEVRA:

- 2.2.1 Bereken die gelykbreekpunt vir die finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2021. (5)
- 2.2.2 Lewer kommentaar of die onderneming tevrede moet wees met die gelykbreekpunt. Haal relevante syfers in jou kommentaar aan. (4)
- 2.2.3 Die direktemateriaalkoste word goed beheer. Noem EEN moontlike rede vir die verlaging van die direktemateriaalkoste in 2021. (2)

INLIGTING:

	Eenheidskoste 2021	Eenheidskoste 2020
Vastekoste	50,00	47,00
Fabrieksbokoste	36,00	34,00
Administrasiekoste	14,00	13,00
Veranderlikekoste	132,00	126,00
Direkte arbeidskoste	56,00	51,00
Direkte materiaalkoste	30,00	50,00
Verkoops- en verspreidingskoste	46,00	25,00
Aantal eenhede geproduseer en verkoop	24 960	23 600
Verkoopsprys per eenheid	R184	R220
Gelykbreekpunt per eenheid.	??	11 800

[40]

VRAAG 3: BTW EN VOORRAADSTELSELS**(30 punte; 24 minute)****3.1 BTW****GEVRA:**

- 3.1.1 Bereken die bedrae gemerk **A – E** in die tabel hieronder. (5)
- 3.1.2 Verduidelik die verskil tussen *Belastingvermyding* en *Betastingontduiking*. (4)
- 3.1.3 Gee TWEE voorbeelde van nul-koers items en TWEE voorbeelde van BTW-vrygestelde items. (4)

INLIGTING:

Jy word voorsien van 'n uittreksel uit die boeke van Sweetpea Winkels, 'n geregistreerde BTW onderneming. Goedere is onderhewig aan 'n BTW koers van 15%.

BTW Uitgesluit (R)	BTW Ingesluit (R)	BTW (R)
R320 000	A	B
R2 300	C	R345
D	E	R822

3.2 VOORRAADSTELSELS:

H&H Gifting is 'n klein onderneming wat besit word deur Henry Harold. Henry lewer die spesiaal handuitgesoekte geskenke deur-tot-deur af. Tydens die COVID-19 pandemie, het Henry se besigheid gefloreer, aangesien sy besigheid volledig aanlyn is. Henry gebruik die Periodieke Voorraadstelsel. Die finansiële jaar eindig op 31 Desember 2020.

GEVRA:

- 3.2.1 Bereken die aankoopprys wat na die Handelsrekening oorgedra sal word. (5)
- 3.2.2 Bereken die verkoopsyfer wat na die Handelsrekening oorgedra sal word. (4)
- 3.2.3 Bereken die Koste van Verkope. (4)
- 3.2.4 Bereken die gemiddelde koers van voorraadomset vir 2020. (4)

INLIGTING:**A. Uittreksel uit die Voor-aansuiwerings Proefbalans op 31 Desember 2020:**

	Debiet	Krediet
Balansstaat rekeninge afdeling		
Handelsvoorraad (1 Januarie 2020)	65 200	
Nominale-rekeninge afdeling		
Verkope		295 000
Aankope	250 000	
Vraggeld op aankope	12 560	
Debiteureafslag	15 700	

B. Geen inskrywings is vir die volgende transaksies gemaak nie:

- i. Goedere met 'n kosprys van R2 500 is teruggestuur aan die verskaffers voor die voorraadopname plaasgevind het.
- ii. Die eienaar Henry Harold het goedere met 'n kosprys van R11 250 vir persoonlike gebruik geneem.
- iii. 'n Faktuur van R3 250 vir voorraad wat op krediet by Floral Handelaars gekoop is.
- iv. 'n Debiteur stuur goedere wat aan hom verkoop is terug met 'n verkoopprijs van R12 000. Die kosprys van die goedere is R8 000. Die goedere is teruggeplaas in die voorraad voor die voorraadopname plaasgevind het.
- v. Die besigheid gebruik 'n winspersentasie van 40% op kosprys.
- vi. Die fisiese voorraadtelling wat op 31 Desember 2020 gedoen is, toon aan dat die voorraad byderhand R96 250 is.

[30]

VRAAG 4: KONTANTBEGROTINGS EN GEPROJEKTEERDE INKOMSTESTAAT
(40 punte; 32 minute)

4.1 KONSEPTE

Sê of die volgende stellings Waar of Onwaar is. Skryf slegs **Waar** of **Onwaar** langs die vraagnommer (4.1.1 – 4.1.5) in die ANTWOORDBOEK.

- 4.1.1 Voorsiening vir oninbare skuld aansuiwering is 'n item wat in die Kontantbegroting sal voorkom maar nie in die Geprojekteerde Inkomstestaat nie. (1)
- 4.1.2 Waardevermindering is 'n toegerekende uitgawe en sal daarom nie in die Kontantbegroting verskyn nie.. (1)
- 4.1.3 Die hoofdoel vir die opstel van 'n Kontantbegroting is om toekomstige inkomste en uitgawes te projekteer. (1)
- 4.1.4 Betaling aan krediteure is 'n uitgawe en sal daarom in die Geprojekteerde Inkomstestaat verskyn. (1)
- 4.1.5 Wat die Kontantbegroting en die Geprojekteerde Inkomstestaat soortgelyk maak, is dat albei syfers vir die toekoms projekteer. (1)

4.2 KONTANTBEGROTING

Die onderstaande inligting hou verband met Tripod Winkels.

GEVRA:

- 4.2.1 Voltooi die Debiteure Invorderingskedge vir Junie en Julie 2021. (14)
- 4.2.2 Voltooi die Kontantbegroting vir Junie en Julie 2021.

NOTA: Sommige inligting is reeds ingevul op die antwoordboek. (21)

INLIGTING:

- A.** Verwagte invorderings van debiteure:
- 40% van debiteure betaal hulle rekeninge gedurende die maand waarin die transaksie plaasvind om in aanmerking te kom vir die 4% korting vir vinnige betaling.
 - 30% betaal hulle rekeninge in die maand wat volg op die transaksie maand.
 - 23% betaal hulle rekeninge in die tweede maand na die maand waarin die transaksie plaasvind.
 - 7% word afgeskryf as oninbaar gedurende die derde maand.

B. Opsomming van transaksies:

Besonderhede	April (werklik)	Mei (werklik)	Junie (begroot)	Julie (begroot)
Totale verkope	90 000	82 000	100 000	110 000
Krediet aankope	70 000	80 000	65 000	85 000
Huurinkomste	16 600	16 600	17 000	?
Salarisse	75 000	75 000	75 000	?

75% van die totale verkope is op krediet

Koste van verkope is 60% van die totale verkope

Krediet aankope is 40% van die totale aankope

C. Krediteure word betaal in die maand wat volg op die maand van aankope.

D. Die huurooreenkoms maak voorsiening vir 'n jaarlikse verhoging van 12% met ingang van 1 Julie 2021.

E. Die volgende onttrekkings word maandeliks deur die eienaar gedoen:

- Kontant om vir sy huis se tuindienste te betaal, R7 500
- Handelsvoorraad om as verjaardag geskenke te gebruik, R2 800

F. 'n Gebruikte voertuig is in Junie vir R132 900 verkoop aan die eienaar se beste vriend. Die verlies by verkoop van die bate is R3 000. Die EFO sal eers in Julie 2021 gemaak word.

G. 'n Lening, teen rente van 11.5% p.j. word op 1 Julie 2021 uitgeneem.

- Die lening word terugbetaal in 36 gelyke maandelikse paaiemente wat op 30 Julie 2021 begin.
- Rente op lening is ook betaalbaar aan die einde van elke maand vanaf 30 Julie 2021. Rente word nie gekapitaliseer nie.
(Toon alle berekeninge tussen hakies)

H. Advertensies word bereken op 1% van die totale verkope van die vorige maand.

I. Alle werknemers sal 'n salaris verhoging van 4% aan die einde van Julie 2021 ontvang.

J. Die bankrekening het 'n gunstige saldo van R140 530 op 31 Mei 2021 getoon.

[40]

TOTAAL: 150

EINDE

FORMULEBLAD

$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Totale verdienste deur vennoot}}{\text{Gemiddelde vennotebelang}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{netto wins}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates : bedryfslaste	(Bedryfsbates- voorraad) : bedryfslaste	
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{kredietverkope}} \times \frac{365}{1}$ of $\frac{12}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Krediet aankope of koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ of $\frac{12}{1}$	
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ of $\frac{12}{1}$	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$	
Nie Bedryfslaste : Vennotebelang	Totale bates : Totale laste	